

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bevrijding van het stelsel

Bussemaker, J.

Citation

Bussemaker, J. (2023). Bevrijding van het stelsel. *Zorgvisie*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3619121>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3619121>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

KWALITEIT

02 MEI 2023

5218 KEER GELEZEN

[Opslaan](#) [Reacties](#) 0 [Delen](#)

Bevrijding van het stelsel

Gastauteur

Steeds vaker zien we voorbeelden van hoe het piept en kraakt in de zorg. Personele tekorten bedreigen de kwaliteit van zorg, wachtlijsten in de ggz en verpleeghuiszorg stijgen onverminderd door en sluiting van huisartsenpraktijken in diverse regio's bedreigt de toegankelijkheid.

Jet Bussemaker, voorzitter Raad voor Volksgezondheid & Samenleving. Foto: Paul Tolenaar

Toch meldt het regeerakkoord van Rutte-IV optimistisch dat het zorgstelsel niet ter discussie staat. Hoezo eigenlijk niet? Waarom zouden we het niet over het stelsel mogen, of zelfs moeten hebben? En wat bedoelt het kabinet met die frase?

Afschaffen zorgverzekeraars

Wellicht associeert men het ter discussie stellen van het stelsel met radicale voorstellen over het afschaffen van zorgverzekeraars en introduceren van een nationaal zorgfonds. Ik denk niet dat het nuttig is om op deze manier het debat over de toekomst van het stelsel te voeren. Al is het alleen maar omdat zó'n enorme verandering bakken met geld kost en alle aandacht van bestuurders en medewerkers vraagt, waardoor hierboven genoemde problemen eerder groter dan kleiner worden. Ik denk ook dat de discussie over de vraag of je voor of tegen marktwerking bent – zoals die in Den Haag vaak gevoerd wordt – niet erg zinvol

is. Dat leidt al snel tot een karikatuur waarin ideologische vergezichten het zicht op de dagelijkse praktijk belemmeren.

Aanpassing stelsel

Maar daarmee wil ik geen verbod op discussie over de vraag of en hoe het stelsel aangepast moet worden. Die vraag is actueel, niet alleen gezien de problemen van vandaag, maar ook met oog op de langere termijn. Duurzaamheid van het zorgstelsel zou ons bij wijze van spreken uit onze slaap moeten houden: hoe kunnen we goede toegankelijke zorg blijven bieden, waarbij we zo goed mogelijk rekening houden met publieke waarden als solidariteit en inderdaad ook natuurlijke hulpbronnen beschermen.

Dat er inderdaad iets moet gebeuren, lijkt het ministerie van VWS toch ook te beseffen. Via het *Kader Passende Zorg* en het *IZA* en tal van andere akkoorden moet een grote transitie gaan plaatsvinden. Het mantra daarbij is meer samenwerking in de zorg, waarbij het beleid vooral lijkt in te zetten op beïnvloeding van het gedrag van zorgaanbieders, professionals en zorginkopers.

Stelselbeperkingen

Maar zal dat binnen het huidige stelsel succesvol kunnen plaatsvinden? Voorbeelden uit de afgelopen tijd waarin men geprobeerd heeft die samenwerking vorm te geven, bleken regelmatig te stuiten op stelselbeperkingen. Bijvoorbeeld bij de inzet van geriatrische kennis in de eerste lijn, waaronder een specialist ouderengeneeskunde in een huisartsenpraktijk, zoals die met de MESO-methode is ontwikkeld. De verpleeghuisopname kan daardoor worden uitgesteld of voorkomen, de kosten per patiënt dalen substantieel. Maar structurele financiering blijft ook na tien jaar uit.

Stelsel moet meewerken

Zo zijn er meer mooie voorbeelden. Allemaal laten ze zien dat samenwerking soms lukt, maar met de nadruk op *soms*, en ook dan nog met enorm veel inzet, doorzettingsvermogen en hoge transactiekosten. Als we willen dat zorg en ondersteuning beter georganiseerd worden, zou het stelsel niet moeten tegenwerken, maar juist moeten meewerken. Laten we daarom niet al te bang zijn om over wijzigingen in en van het stelsel te praten. Het zou wel eens bevrijdend kunnen zijn.

Door: Jet Bussemaker, voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving en hoogleraar bij het LUMC en de Universiteit Leiden

Skipr congres De nieuwe leider in de zorg | 20 juni 2023

Nieuwe tijden vragen om nieuwe vormen van leiderschap. Tijdens het **Skipr congres De nieuwe leider in de zorg** op 20 juni nemen vijf topsprekers u mee in de verschillende voorwaarden en competenties die nieuwe tijden vragen

van uw leiderschap. Jet Bussemaker is een van de sprekers op dit congres en geeft haar visie over de stelselwijzigingen die nodig zijn en wat dit betekent voor leiderschap. Ook op het programma: Wilma van der Scheer, Walter Baets, Audrey van Schaik en Maurice van den Bosch.

 [Reageer op dit artikel](#) [Deel dit artikel](#)

zorgverzekering

Gastauteur
